



האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למשפטים

כתיבה ומחקר במשפט (62121) **עבודה שנתית התשפ"ב**

נושא הגג : המשפט לאור המציאות המתחדשת.

מהי מידת האפקטיביות וההרתעה של הרשות להגנת הפרטיות בתחום אבטחת המידע של גופים
ציבוריים, והאם היא ראויה לאור הפגיעה בזכות החוקתית לפרטיות?

*"The fantastic advances in the field of electronic communication constitute a greater danger
to the privacy of the individual".¹*

שם הסטודנטית : אביה יצחקי.

שם המתרגל/ת: גב' רחל טרגין.

מספר המילים בגוף העבודה (תוכן) : 3,499.

מספר המילים בהערות שוליים תוכניות : 219.

תאריך ההגשה : 15 במאי 2022.

¹ Lopez v. United States, 373 U.S. 427, 83 S. Ct. 1381, 10 L. Ed. 2d 462, 1963 U.S. LEXIS 2618.

תוכן עניינים

3.....	מבוא
4.....	רקע מקדים
5.....	פרטיות בדין הישראלי
5.....	הזכות לפרטיות והיקף ההכרה בה.....
6.....	החוק והתקנות להגנת הפרטיות.....
7.....	מעמדה ותפקידה של הרשות להגנת הפרטיות במערכת החוק והמשפט.....
8.....	דיון ביקורתי
8.....	האתגרים העומדים בפני הרשות בנסיונה לייצר הרתעה.....
9.....	דוחות ונתונים סטטיסטיים.....
10.....	הדין הרצוי
10.....	משפט משווה: חיזוק כוחה של הרשות המקבילה באנגליה מתוקף תקנות ה-GDPR.....
11.....	הרשות כרגולטור עצמאי ובלתי תלוי.....
12.....	סיכום
14.....	ביבליוגרפיה
14.....	מקורות ישראליים.....
15.....	מקורות לועזיים.....

מבוא

עבודה זו תעסוק במידת האפקטיביות וההרתעה של הרשות להגנת הפרטיות בתחום אבטחת המידע.

תחילה, אציג את חשיבותה של הזכות לפרטיות בכלל, ובעידן הטכנולוגי בפרט, ואת היחס אליה בדין הישראלי. אעמוד על תפקידה של הרשות להגנת הפרטיות (להלן: "הרשות"), הפועלת מכוח חוק הגנת הפרטיות (להלן: "החוק") ותחת משרד המשפטים, ועל הסמכויות המוקנות לה בתחום במאגרי מידע ציבוריים (להלן: "המאגרים").

לאחר מכן, אציף את הבעייתיות שבדין האמור, תוך שימת דגש על היקף הסמכויות המסורות לרשות ועל אופן ניצולן. אאפיין את דרכי ההתמודדות של מערכת החוק עם הסוגייה, ואעלה טענות אודות חוסר אפקטיביות והרתעה של הרשות במאבקה אל מול הטכנולוגיה.

בהמשך, אטען לפגיעה בזכות החוקתית לפרטיות, הנגזרת בין היתר מהאופן שבו מבקשת הרשות להתמודד עם פרשיות אבטחת מידע ומסל הסנקציות שבכוחה להטיל במקרים בהם אלה נצרכות. אנסה להצדיק את הצורך בגיבוש מענה ראוי לסוגיה זו תוך שימוש במשפט משווה, ובפרט בדין האנגלי בנושא. בהמשך, אבקש לחזק את כוחה של הרשות במאבקה ואציע שינויים נורמטיביים שמצאתי הכרחיים לטובת המהלך.

לבסוף, אשיב לטענות כדוגמת חשש מפני הרתעת יתר העלולה להיגרם מהגברת ההרתעה של הרשות, ואנסה להצדיק את החלת השינויים שהצעתי על אף תגובות הנגד לשם צמצום תופעת הפגיעה בזכות כפי שאנו עדים לה כיום.

רקע מקדים

בשנים האחרונות היחס לפרטיות עבר שינוי תודעתי בקרב הציבור.² ההתפתחות הטכנולוגית בעשורים האחרונים הביאה לעליית ערכו של המידע,³ שמהווה בסיס חיוני לניהול חיי היום-יום בעידן המודרני. בהתאם לכך, החלה מגמת עלייה בכמויות המידע האישי אותו מוסרים אזרחים, במודע או שלא במודע, לרשויות ולגופים ציבוריים, וקצב זרימת המידע נעשה מסחרר.⁴ למעשה, ויתור על מימד מסויים של פרטיות הפך לכמעט בלתי נמנע בחברה מודרנית בעידן הדיגיטלי.⁵

על מנת להתאים עצמם למציאות העכשווית, החלו גופים רבים לאסוף, לעבד ולאגור כמויות אדירות של מידע, כך שנוצד הצורך בשיפור וביעול היכולות הללו.⁶ על מנת לענות על צורך זה, יצרו הגופים מסדי נתונים בהם מאוחסן ומנוהל המידע שברשותם, הלוא הם מאגרי המידע. לשם הגנה על המאגרים מתבצע שימוש במערכות אבטחת מידע, שתפקידן לנטר פעולות ולוודא שאין תנועות לא רצויות של נתונים מתוך המאגר החוצה ולהפך.⁷

כאשר אבטחת המידע לקויה, ישנו חשש שהגוף המחזיק במאגר ייכשל בניסיונו להגן על המידע, כך שהאחרון עלול להישאב על ידי גורם שלישי. המידע, ששימש לצרכים לגיטימיים בין כותלי הגופים שאספוהו, עלול להיות מנוצל לרעה. לדוגמה, בשנת 2006 הועתקו, הוחזקו והופצו נתונים אישיים על אזרחים שנשאבו ממאגר הנתונים של מרשם האוכלוסין על ידי עובד מדינה (להלן: "פרשת ביליק").⁸ בין הנתונים ניתן היה למצוא שמות פרטיים ושמות משפחה, מספרי זהות ותאריכי לידה שאוחדו לכדי מאגר אחד. המאגר הוסב לתוכנה חנימית בשם "אגרון" שהופצה לשימוש של כלל הציבור, המאפשרת חיפוש והצלבת מידע.⁹ לפי משרד המשפטים, השימוש בתוכנה איפשר מכירת מידע והקל מאוד על ביצוע פעולות זיוף והונאה.¹⁰

בעוד שחלק מהאיומים על הפרטיות מגיעים מגורמים עוינים, חלקם מגיעים מצד המדינה שיכולה לכפות על האזרח למסור לה פרטים אישיים ובכך לפגוע בפרטיותו.¹¹ בשונה מבשוק הפרטי, האזרח לא יכול להפסיק "לצרוך" את שירותי המדינה, ולכן לעיתים מחוייב למסור את פרטיו בשם השתייכותו אליה. לדוגמה, הנפקת תעודת זהות מותנת במסירת פרטי זיהוי, זכאות לדמי אבטלה במסירת נתונים פיננסיים וקבלת שירותים רפואיים במסירת מידע רפואי רגיש. כל הפרטים שנמסרים נשמרים ונאגרים במאגרי המידע, שניהולם נתפס כהכרחי לשיפור יעילותה של המערכת הציבורית.¹² ההנחה היא שצבירת מידע תאפשר שליטה ובקרה על אזרחיה, ובכך גם תקל על הגשמת תפקידן של הרשויות הציבוריות ועל קידום אינטרסים ציבוריים.¹³

² מבקר המדינה היבטים בהגנה על הפרטיות במאגרי מידע 13 (2019).

³ *The World's Most Valuable Resource is no longer Oil, but Data*, THE ECONOMIST (May 6, 2017).

⁴ היבטים בהגנה על הפרטיות במאגרי מידע, לעיל הי"ש 2, בעמ' 5.

⁵ ראם שגב "פרטיות- משמעותה וחשיבותה" פרטיות בעידן של שינוי 39 (תהילה שוורץ אלטשולר עורכת, 2012) (להלן: פרטיות בעידן של שינוי).

⁶ רחל ארידור הרשקוביץ ותהילה שוורץ אלטשולר, הצעת חוק הגנת הפרטיות, התשע"ט-2019 7 (המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2019).

⁷ Simon Garfinkel, Web Security, Privacy and Commerce (2nd. ed., O'Reilly, Sebastopol, Ca. 2002); מיכאל בירנהק "משפט המכונה: אבטחת מידע וחוק המחשבים" שערי משפט ב 315, 329 (תשס"ה- תשס"ו).

⁸ ע"פ (שלום ת"א) 24441-05-12 מדינת ישראל נ' שלום ביליק (נבו 05.06.2016).

⁹ אחד הסיכונים בהפצת התוכנה היה הקלות היחסית שבה ניתן לגנוב זהות ולהתחזות למי מהאזרחים שפרטיו הופצו.

¹⁰ אביעד גליקמן "פרשת מרשם האוכלוסין: כך דלף המידע לרשת" Ynet (24.10.2011)

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4138213,00.html>

¹¹ מיכאל בירנהק "פרטיות: תמונת מצב" משפט, חברה ותרבות ב 9, 11 (2019).

¹² שם.

¹³ שם.

ניסיון הייעול של השימוש במאגרי המידע הביא ליצירת תופעה המכונה "function creep", או "זחילה פונקציונלית". התופעה מתארת מצבים בהם מאגרי מידע שהוקמו לטובת מטרה מסוימת, משמשים גם למטרות אחרות. האינטגרציה הנובעת מהשימוש במאגרי המידע באופן המתואר מאפשרת למדינה ולרשויותיה לקבל החלטות מושכלות שישרתו את טובת הציבור, תוך חיסכון בכספים ומניעת הטרדת הציבור בשאלות.¹⁴

מכיוון שישנה התנגשות ואף סתירה בין הגשמת הזכות לפרטיות ובין ניהול המאגרים השוטף, לא יכולים השניים להתקיים יחדיו מבלי שיכרסמו האחד בשני.¹⁵ על כן, ישנו צורך לאזן בין אינטרסים כך שהמידע שבידי הרשויות והגופים ינוהל היטב מחד, ושהזכות לפרטיות לא תיפגע מדי מאידך; על מתן מענה לצורך זה אמונה היום הרשות להגנת הפרטיות. הרשות, כפי שיפורט בהמשך, פועלת תחת משרד המשפטים, ובאחריותה להסדיר, לפקח ולאכוף את נושא הגנת הפרטיות.

פרטיות בדין הישראלי

בפרק הקודם עמדתי על השפעותיה של ההתפתחות הטכנולוגית על קצב זרימת המידע האישי ואופן ניהולו, ועל הסיכונים הגלומים באבטחת מידע לקויה. כעת, אציג את הדין הנוהג בתחום הפרטיות ואבטחת המידע בשלושה היבטים: היקף ההכרה בזכות, הוראות חוק ותקנות הגנת הפרטיות,¹⁶ ומקומה של הרשות במערכת המשפט.

הזכות לפרטיות והיקף ההכרה בה

המושג "פרטיות" הוא מושג עמום ועל כן הגדרת הזכות לפרטיות והפגיעה בה עמומות גם הן ומשתנות בהתאם למציאות.¹⁷ ישנן מספר דרכים להגדיר את הפגיעה בזכות,¹⁸ כאשר אחת מהן היא "איסוף, עיבוד והפצת מידע אישי".¹⁹

הזכות לפרטיות, על היבטה השלילי והחיובי,²⁰ קיבלה לראשונה ביטוי בחקיקה בשנת 1981 עם חקיקת חוק הגנת הפרטיות.²¹ כעשור מאוחר יותר קיבלה ביטוי נוסף בהיותה אחת משבע הזכויות המנויות בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו (להלן: "חוק היסוד").²² בשנת 1995 הוכר חוק היסוד כבעל מעמד חוקתי, ומאז נהנה מעליונות נורמטיבית על פני חקיקה רגילה.²³

כמו ביחס לרוב הזכויות בדין הישראלי, ההגנה על הזכות לפרטיות אינה מוחלטת. בשונה מחלקן, הגדרת המקרים בהם ראוי להגן על הפרטיות אינה חד משמעית.²⁴ מחד גיסא, רבים סבורים שלפרטיות ערך רב, ושהגנה עליה מצדיקה, באופן כמעט גורף, הגבלת אינטרסים נוגדים. מאידך גיסא, יש הטוענים שלפרטיות אין ערך כשלעצמה, ושההגנה עליה ראויה אך במגוון מצומצם של מקרים.²⁵

¹⁴ שם, בעמ' 12.

¹⁵ פרוטוקול ישיבה של ועדת המדע והטכנולוגיה, הכנסת ה-20 (30.01.2017).

¹⁶ התקנות חלות על כל בעל או מנהל מאגר מידע, אולם אלא אם כן נכתב במפורש אחרת, ההתייחסות היא לאופן שבו הן חלות על מאגרי מידע של גופים ציבוריים.

¹⁷ פרטיות בעידן של שינוי, לעיל הי"ש 2, בעמ' 25; בג"ץ 6536/17 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' משרתת ישראל, פסי' 16 לפסק דינו של השופט ברק (נבו 08.10.2017).

¹⁸ יצחק עמית חסינות ואינטרסים מוגנים - הליכי גילוי ועיון במשפט האזרחי והפלילי 1131 (2021).

¹⁹ שם, בעמ' 1132.

²⁰ ההיבט השלילי של זכות מגדיר את הפגיעה בה רק דרך מעשה, בעוד שההיבט החיובי מכיר בכך שיש להגן עליה אקטיבית, ומשכך גם מחדל עלול להיחשב פגיעה.

²¹ חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

²² סי' 7 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו.

²³ ע"א 6821-93 בנק המזרחי המאוחד בע"מ נ' מגדל כפר שיתופי, (מט(4) 221 (1995)).

²⁴ פרטיות בעידן של שינוי, לעיל הי"ש 2, בעמ' 27-28.

²⁵ שם.

כתוצאה מחוסר הבהירות בשאלת אופי והיקף ההגנה על הזכות, ההגנה עליה משתנה בין היתר בהתאם לאופי הפגיעה בה. בכל התנגשות בין זכויות ואינטרסים על בית המשפט לבחון את המקרה שהובא בפניו, למצוא את האיזון המתאים ולפסוק מי מהשניים גובר ויזכה להגנה רחבה יותר.²⁶

אינטרס מרכזי שעומד אל מול הזכות לפרטיות הוא האינטרס בדבר חופש המידע. חוק חופש המידע קובע,²⁷ שלכל אזרח או תושב כמה הזכות לקבל מידע מרשויות ציבוריות. על מנת להגשים באופן המיטבי את האינטרסים המתנגשים, לרוב יבחר בית המשפט לאפשר פגיעה מידתית בכל אחד מהם, לשם מימוש תכלית העיון במידע.²⁸ הדין מחייב את הגופים הציבוריים לחשוף את המידע האגור רק במידה הנדרשת, ולכן ישנה חשיבות לכך שבכל מאגר ימצאו רק הנתונים ההכרחיים לניהולו.

החוק והתקנות להגנת הפרטיות

בחוק הגנת הפרטיות מוגדרת הפגיעה בזכות, מפורטות החובות, ההתנהגויות האסורות והעונשים המתאימים.²⁹ דוגמה לחובה החלה על בעל מאגר היא חובת דיווח בדבר קבלת מידע מגוף ציבורי, אם המידע נמסר בלא הסכמת נושא המידע.³⁰ מאז חיקוקו תוקן החוק מספר מועט של פעמים ובהיקף מצומצם, ויש הטוענים שאינו מותאם למציאות הטכנולוגית בת ימינו.³¹

הטענות הללו הובילו להתקנת תקנות הגנת הפרטיות (להלן: "התקנות") בשנת 2018,³² שתפקידן לסייע בצמצום הפער והפגת המתח השורר בין המשפט והמציאות המתחדשת בכלל, ובין הפרטיות והתפתחות הטכנולוגיה בפרט. בתקנות מפורטות דרישות אבטחת המידע אותן צריכים המחזיקים במאגר מידע ליישם.³³ אעמוד על התקנות המרכזיות שמשקפות את חשיבות הגנת הפרטיות בעיני המחוקק.³⁴

התקנות מחייבות את בעלי המאגרים למנות ממונה אבטחת מידע, שיפעל בכפוף למנהל המאגר או לסמכות בכירה אחרת, ובאחריותו להכין נוהל אבטחת מידע ולדאוג לאישורו. בנוסף, עליו להכין תכנית לבקרה שוטפת שתבטיח עמידה בדרישות העולות מהתקנות, לבצעה וליידע את בעל המאגר בממצאיו.³⁵

מוסיפות התקנות ומחייבות את בעלי המאגרים למפות את מערכות המאגר ולבצע סקרי איתור סיכונים אחת ל-18 חודשים לפחות, ובהתאם לתוצאותיהם לבחון את הצורך בעדכון מסמכי ההגדרות או נהלי אבטחת המידע של הארגון.³⁶ ברמת האבטחה הגבוהה, בעל המאגר יהיה אחראי לעריכת מבחני חדירות למערכות המאגרים שיבחנו את עמידותן בפני סיכונים. במידה ויימצאו ליקויים בעל המאגר יפעל לתקנם.³⁷

²⁶ ע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין - אורבך, פס' 16 לפסק דינו של השופט ריבלין, סה(3) 369 (2012).

²⁷ חוק חופש המידע, התשנ"ח – 1998.

²⁸ עע"מ 7744/10 המוסד לביטוח לאומי נ' מנגל (נבו, 15.11.2012); עע"מ 1386/07 עיריית חדרה נ' שנירוב בע"מ (נבו, 16.7.2012); ע"א 8825/03 שירותי בריאות כללית נ' משרד הבטחון (נבו, 11.4.2007); בג"ץ 8070/98 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משרד הפנים, פ"ד נח(4) 842 (2004).

²⁹ נושא אבטחת המידע מוסדר בפרק ב' לחוק.

³⁰ ס' 9(ב) לחוק הגנת הפרטיות.

³¹ רע"פ 8873/07 היינץ ישראל בע"מ נ' מדינת ישראל, פס' 15 לפסק הדין של השופטת בייניש (נבו 2.1.2011); "אין לחברות אינטרס לשפר את הגנת הסייבר" (חוות דעת של ד"ר עו"ד רחל ארידור הרשקוביץ 01.02.21); מכתב מעו"ד לימור שמרלינג מגזניק, מנהלת המכון הישראלי למדיניות וטכנולוגיה, לעו"ד איל זנדברג, ראש תחום משפט ציבורי במחלקה למשפט ציבורי-חוקתי, אגף ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, מענה לקול קורא בנושא תיקון חוק הגנת הפרטיות התשמ"א-1981 (21.12.2020).

³² תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע) התשע"ז – 2017.

³³ התקנות מבחינות בין רמות אבטחה שונות המשוייכות לסוגי ולגודלי מאגרי מידע שונים. רוב המאגרים של הגופים הציבוריים נדרשים לרמת אבטחה בינונית-גבוהה.

³⁴ ת' 3, 16 ו-19 לתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע).

³⁵ ת' 3 לתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע).

³⁶ ת' 5(ג) לתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע).

³⁷ ת' 5(ד) לתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע).

על מנת להבטיח עמידה בדרישות ובתקנות, בעל המאגר אחראי לכך שתיערך ביקורת, פנימית או חיצונית, על ידי גורם בעל הכשרה מתאימה אחת ל-24 חודשים לפחות.³⁸ המבקר ידווח על התאמת אמצעי האבטחה למפורט בנוהל ובתקנות, יאתר ליקויים ויציע המלצות הדרושות לתיקונם.³⁹ בנוסף לביקורת שבאחריות בעל המאגר, יכולה הרשות להגנת הפרטיות לפנות באופן יזום לגוף מסויים בדרישה להשיב על שאלון ביקורת מטעמה.⁴⁰

מעמדה ותפקידה של הרשות להגנת הפרטיות במערכת החוק והמשפט

הרשות להגנת הפרטיות, במקור הרשות למשפט מידע וטכנולוגיה, הינה זרוע מבצעת שהוקמה על ידי משרד המשפטים וכפופה לו.⁴¹ היא אמונה על הסדרה, פיקוח ואכיפת ההגנה על הפרטיות, ומשכך גם על הגנה על מידע אישי במאגרי מידע.⁴² לטובת פעילותה מוקצה לה תקציב שמוערך בכ- 16 מיליון ש"ח בשנה.⁴³

בשנת 2018 הקימה הרשות מחלקת אכיפה בשם "מערך אכיפה- פיקוח רוחב". המערך פועל להגברת המודעות להוראות החוק, לאיתור הפרות וכשלים ענפיים הדורשים התערבות,⁴⁴ ומציג תמונת מצב בנוגע לעמידה בהוראות הדין. הליך הפיקוח כולל מספר שלבים ויעדי ביניים שמטרתם לאפשר את הגשמת תהליך האכיפה במלואו.⁴⁵ במסגרת פעולתו מפיץ המערך שאלוני פיקוח שתפקידם לשקף את מצב אבטחת המידע בגוף הנבחר, ובמידה ונמצאו ליקויים מנחה את הגוף כיצד לפעול לתיקונם.⁴⁶

בסיום הליך הפיקוח, דורשת הרשות מהגופים שבהתנהלותם התגלו ליקויים להגיש מסמך המפרט את אלה שתוקנו, והתחייבות חתומה לתיקון אלה שלא.⁴⁷ המסמכים יוגשו לרשות תוך זמן קצוב, ואלה יכללו גם לוחות זמנים עתידיים לשיפור יתר הליקויים. כך, הרשות נמצאת במעקב אחר התקדמות הגוף ובוחנת את עמידתו בלוח הזמנים שהוגדר ליישום התכנית.⁴⁸

בנוסף לפעולות הסיוע שמציעה הרשות, יש בידה גם אמצעי אכיפה בהם יכולה להיעזר במקרים של הפרת הוראות החוק או התקנות, למשל אי עמידה בחובת דיווח אודות העברת מידע בין גוף ציבורי אחד למשנהו.⁴⁹ האמצעים העיקריים להתמודדות עם הפרה הם סנקציות מנהליות ופליליות שיופעלו בהתאם לחומרת ולאופי ההפרה, ולרשות מוקנת הסמכות העליונה להפעילן.⁵⁰

מכאן עולה השאלה, מהי מידת האפקטיביות וההרתעה שראוי שתהיה לרשות בתחום אבטחת המידע של גופים ציבוריים, בהתחשב בפגיעה בזכות החוקתית לפרטיות?

³⁸ המבקר לא יהיה הממונה על האבטחה שמונה מכוח תקנה 3.

³⁹ לאחר מכן, בעל המאגר יעיין בדוחות הביקורת ויבחן את הצורך בהחלת העדכונים והשינויים המוצעים.

⁴⁰ "שאלוני ביקורת- פיקוח רוחב" **הרשות להגנת הפרטיות** (02.09.2018)

https://www.gov.il/he/Departments/publications/reports/supervision_questionnaire

⁴¹ החלטה 3019 של הממשלה ה-34 "שינוי שם הרשות למשפט טכנולוגיה ומידע במשרד המשפטים" (07.09.17).

⁴² החלטה 4660 של הממשלה ה-31 "הקמת רשות משפטית לטכנולוגיות מידע והגנה על הפרטיות במשרד המשפטים" (19.01.06).

⁴³ "רשות להגנת מידע אישי- למה ואיך?" (חוות דעת של עו"ד יורם הכהן 27.01.2019).

⁴⁴ משרד המשפטים **דוח סיכום פיקוחי הרוחב שבוצעו על ידי הרשות להגנת הפרטיות** (03.2021).

⁴⁵ שם, בעמ' 2.

⁴⁶ שם.

⁴⁷ שם, בעמ' 21.

⁴⁸ שם.

⁴⁹ ס' 9(5) לחוק הגנת הפרטיות.

⁵⁰ "פעילות האכיפה הפלילית, המנהלית והפיקוח" **הרשות להגנת הפרטיות**

https://www.gov.il/he/departments/guides/sanctions_enforcement?chapterIndex=1

דיון ביקורתי

על מנת לספק מענה לשאלה שעלתה בפרק הקודם אבחנו במבט ביקורתי את פעילות הרשות, ובפרט את אפקטיביות הפעולה ומידת ההרתעה המושגות כיום. אציג את האתגרים עימם עליה להתמודד בנסיונה לייצר הרתעה, ואסתייע בדוחות ובנתונים סטטיסטיים לצורך ביסוס עמדתי.

האתגרים העומדים בפני הרשות בנסיונה לייצר הרתעה

כפי שתואר בפרק הקודם, התקנות מפרטות באופן ברור למדי את הסטנדרט הנדרש לשמירה על הפרטיות במאגרי מידע, ומרחיבות את האחריות המוטלת על הממונים והמחזיקים בו. בהתאם לכך, ישנה ציפיה שגוף האכיפה יקבל סמכות רחבה ואיכותית לשם ביצוע תפקידו. אף על פי כן, רבים טוענים שהחוק אינו מספק לרשות כלי אכיפה משמעותיים, ולא מאפשר הטלת סנקציות מרתיעות מספיק.⁵¹ לא זו בלבד, גם האופן שבו מנצלת הרשות את כלי האכיפה שנמסרו לה אינה מספקת כך שלגופים אין אינטרס לשפר את אבטחת המידע שלהם.⁵²

מצב העניינים הנוכחי מביא רבים לטעון שדרוש שינוי חקיקתי בנושא. באופן מפתיע, לרשות עצמה אין יכולת אמיתית לקחת חלק משמעותי בשינוי המתבקש.⁵³ התלות של הרשות במשרד המשפטים מגבילה את יכולתה לקדם יוזמות שתמצא חיוניות לחיזוקה, למשל בגלל שהיא כפופה לעמדותיו של היועץ המשפטי לממשלה בענייני חקיקה. הנפקות של נתון זה היא שלמעשה לראש הרשות אין אישור להבעת דעה עצמאית לתיקון החקיקה בתחום.⁵⁴

חוסר העצמאות של הרשות מגביל את פעילותה בהיבטים נוספים. איסוף המידע על ידי הגופים הציבוריים נועד לעיתים לענות על האינטרסים הפוליטיים והכלכליים שלהם,⁵⁵ ופעילות אפקטיבית של הרשות עשויה להגביל את יכולת השימוש שלהם במידע ולפגוע באינטרסים אותם היו מעוניינים לקדם. כך נוצרת למעשה מציאות שבה הרשות נאלצת להתמודד עם ניגוד אינטרסים,⁵⁶ שעלול לפגוע באיכות ובאפקטיביות פעולתה.

בהמשך לכך, הרשות סובלת מחוסר עצמאות כלכלית. משמעות הדבר היא, בין היתר, שנכון להיום אין מתאם בין היקף פעילות הרשות ובין התקציב שמוקצה לה.⁵⁷ לצורך השוואה, גובה התקציב אותו העמידה המדינה לטובת פעילותו של המערך להגנת הסייבר, שתחום פעילותו קשור בקשר הדוק לתחום פעילותה של הרשות להגנת הפרטיות, מוערך בכמה מאות מליוני שקלים בשנה.⁵⁸

אתגר נוסף עימו מתמודדת הרשות הוא המגוון המצומצם של כלי האכיפה והסמכויות שנמסרו לה.⁵⁹ לרשות אין סמכות לפתוח בהליכים נזיקיים או לקדם הליכי תובענה ייצוגית כנגד הגופים המפרים. יתרה מכך, כפי שיפורט בהמשך, הרשות ממעטת לפתוח בהליכים פליליים גם כאשר מצאה שהם נחוצים, בעיקר בגלל שהם

⁵¹ עמיר קורץ "הסנקציות שחוק הגנת הפרטיות מאפשר להטיל לא מרתיעות מספיק" **כלכליסט** (06.12.20) <https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3879650,00.html>; חיים רביה "חוק הגנת הפרטיות הישראלי מיושן עד כאב" **הארץ** (27.12.18) <https://www.haaretz.co.il/blogs/haimraviva/BLOG-1.6786054>; עומר כביר "הפיגור של ישראל בחוקי הפרטיות יוביל לקטסטרופה" **כלכליסט** (15.07.19) <https://www.calcalist.co.il/internet/articles/0,7340,L-3766313,00.html>.

⁵² **היבטים בהגנה על הפרטיות במאגרי מידע**, לעיל ה"ש 2; "אין לחברות אינטרס לשפר את הגנת הסייבר", לעיל ה"ש 30.

⁵³ "רשות להגנת מידע אישי- למה ואיך?", לעיל ה"ש 42.

⁵⁴ שם.

⁵⁵ דוגמאות לאינטרסים הללו הוצגו בפרק הרקע המקדים.

⁵⁶ "רשות להגנת מידע אישי- למה ואיך?", לעיל ה"ש 42.

⁵⁷ שם.

⁵⁸ כאמור, הרשות להגנת הפרטיות מתוקצבת בכ-16 מיליון ש"ח בשנה.

⁵⁹ "פעילות האכיפה הפלילית, המנהלית והפיקוח", לעיל ה"ש 49.

יקרים, ארוכים וסבוכים.⁶⁰ משכך, כמעט כל הסנקציות אותן היא מטילה הן מנהלית, וגובה הקנסות אותם היא רשאית להטיל נמוך.

אבטחת מידע, על כל מרכיביה, דורשת השקעת משאבים רבה לשם ביצועה כהלכה. כאשר גוף מבקש לבחון את הכדאיות הכלכלית שבדבר החזקת מחלקת אבטחת מידע המתפקדת היטב, הוא ישקול את עלות החזקתה אל מול העלויות שיושתו עליו במידה ויבחר שלא.⁶¹ מכיוון שהקנסות שאותם יכולה הרשות להטיל מסתכמים בסכום נמוך למדי, לגופים אין אינטרס לבצע פעולות מנע שימנעו את דלף המידע.⁶²

לבסוף, ביקורות שנערכו מצאו שלרשות אין מדיניות אחיפה סדורה ושאופן חלוקת המשאבים לתחומי פעילותה השונים אינו מיטבי, וזאת על אף שהתקיימו ישיבות שמטרתן להגדיר שיקולים שיש להתחשב בהם בקביעת המדיניות האמורה.⁶³ בין השיקולים נמנים מידת ההשפעה הרוחבית של האכיפה, תעדוף טיפול בגורמים חזקים ובנושאים שיחודיים לרשות.⁶⁴

דוחות ונתונים סטטיסטיים

דוח מבקר המדינה לשנת 2019 (להלן: "הדוח") סקר את פעילות הרשות וסיפק נתונים אודות היקף ואיכות פעילותה, ומצא שאינם מספקים.⁶⁵

במסגרת הדוח נמצא שעל אף הגידול בהיקפו של שוק המידע והתקנת תקנות אבטחת המידע, נרשמה ירידה בפעילות האכיפה של הרשות בין השנים 2008 עד 2018. מכלל פעולות האכיפה שנרשמו בגין הפרת התקנות בין השנים, רק כ-5%, 20 במספר, 2012-2018 היו פליליות; היתר היו פעולות מנהליות, שהוכחו כמרתיעות פחות.⁶⁶

עוד נמצא, כי מכלל הגופים הציבוריים הפועלים בישראל ארבעה בלבד ממלאים את חובתם ומדווחים על קבלת מידע אישי מגוף ציבורי.⁶⁷ הרשות אינה מפקחת על גופים שאינם מעבירים דיווחים כחוק, לא באמצעות מעקב ולא באמצעי אכיפה יזומה.⁶⁸ דיווחי העברת המידע האישי מאפשרים שקיפות אל מול הציבור, כך שהאזרח יכול לעקוב אחר השימוש שנעשה במידע ולאמוד את מידת סבירותו.⁶⁹ היעדרם עלול להביא לפגיעה באמון הציבור ולקונפליקט בין רצונו של האזרח לשמור על פרטיותו, לבין חובתו בפועל למסור את פרטיו לרשויות הציבוריות.⁷⁰

נתונים אלה מעלים שאלה בדבר אפקטיביות פעילות הרשות, שכן הסמכויות מצומצמות ומידת ההרתעה שניתן להשיג בעזרתן מגבילות אותה. כמו כן, אופן השימוש בתקציבים והיעדר תכנית עבודה סדורה מקשים על השגת המטרות והיעדים שהציבה לעצמה, ועל ניהול מעקב תקין אחר פעילותה.

⁶⁰ היבטים בהגנה על הפרטיות במאגרי מידע, לעיל ה"ש 2, בעמ' 38.

⁶¹ רחל ארידור הרשקוביץ, תהילה שוורץ אלטשולר ועידו סיון סביליה "מהו סייבר?" המכון הישראלי לדמוקרטיה, 28 (2021).

⁶² "אין לחברות אינטרנט לשפר את הגנת הסייבר", לעיל ה"ש 30.

⁶³ פרוטוקול ישיבה של הרשות להגנת הפרטיות (08.2018); פרוטוקול ישיבה של הרשות להגנת הפרטיות (12.2015); היבטים בהגנה על הפרטיות במאגרי מידע, לעיל ה"ש 2, בעמ' 38.

⁶⁴ היבטים בהגנה על הפרטיות במאגרי מידע, לעיל ה"ש 2, בעמ' 37-38.

⁶⁵ שם, בעמ' 6.

⁶⁶ שם, בעמ' 35.

⁶⁷ החובה לדווח לרשם מאגרי המידע בנושא מוסדרת בתקנה 5 לתקנות הגנת הפרטיות; היבטים בהגנה על הפרטיות במאגרי מידע, לעיל ה"ש 2, בעמ' 30.

⁶⁸ שם.

⁶⁹ שם.

⁷⁰ היעדר הברירה של האזרחים למסור את פרטיהם האישיים למדינה תוארה בפרק הרקע המקדים.

הדין הרצוי

לאחר סקירת האתגרים העומדים בפני הרשות במסגרת הדין הנוהג, אבקש להציע שינויים שיסייעו בייעול מדיניות פעולתה של הרשות ובחיזוק כוחה. אעמוד על האופן שבו סייעו תקנות ה-GDPR לחיזוק הרשות המקבילה באנגליה, ואציג את מסכת השיקולים שאיפשרה לי לגבש את הפתרון המוצע.

משפט משווה: חיזוק כוחה של הרשות המקבילה באנגליה מתוקף תקנות ה-GDPR

בשנת 2018 נכנסו לתוקף תקנות ה-*General Data Protection Regulation* באיחוד האירופי (להלן: "ה-GDPR"),⁷¹ שהותקנו עקב ההכרה בפגיעה ההולכת וגוברת בזכות הפרטיות בעידן המידע. אחד השינויים שנוצרו בעקבות התקנתן הוא הפיכת מוסד האכיפה והיעץ הישן למוסד חדש.⁷² למוסד החדש ניתנו כלי אכיפה משמעותיים שמאפשרים הטלת סנקציות מרתיעות, וזאת במקביל לסמכויות הנתונות בידי ה-lead supervisory authority שהוא גוף האכיפה המוביל באיחוד.⁷³ הענקת סמכות דומה למספר מוסדות שינתה את מאזני הכוחות ביניהם, כך שנוצרה היררכיה בין הגופים ואפקטיביות פעילותם השתפרה.⁷⁴

נוסף על כך, המוסד החדש נהנה מעצמאות מוחלטת בביצוע משימותיו ובהפעלת סמכויותיו. ה-GDPR מבקש לשחרר את מבצעי המשימות מכל השפעה חיצונית, על מנת לאפשר להם לבצע את תפקידם ללא חת.⁷⁵ הוא אף מחייב את המדינות לוודא שכל מוסד מקבל משאבים, פיננסיים טכניים ואנושיים, במידה הדרושה לביצוע אפקטיבי של משימותיו, באופן שלא פוגע בעצמאותו או בטיב פעילותו.⁷⁶ לכל מדינה יש שיקול דעת בנוגע לאופן שבו יחול ה-GDPR, אתמקד בשינויים שהתרחשו באנגליה.

ה-Information Commissioner's Office (להלן: "ה-ICO") היא המקבילה האנגלית של הרשות להגנת הפרטיות, הפועלת מכוח חוק הגנת המידע משנת 1998.⁷⁷ בתחילת דרכה ועד שנת 2010 סמכויותיה היו מסירת הודעות אכיפה כלפי מפרי החוק, ורדיפה משפטית אחר מי שלא נענה להודעות שנמסרו לו.⁷⁸ בשנת 2010 ניתנה לה הסמכות להטיל קנסות כספיים, ואחריה קיבלה גם סמכות להפיק הודעות הערכה.⁷⁹ בשנת 2012, בנסיינה של ה-ICO להפעיל את כוחה כנגד התקשורת, הראשונה טענה שאין בכוחה להתמודד עם גופים חזקים. עוד נטען, שה-ICO נתפסת כחלשה וכבעלת סמכויות מועטות.⁸⁰

התקנת ה-GDPR איפשרה הענקת סמכויות אכיפה חדשות ומרתיעות יותר ל-ICO. ה-ICO הפכה להיות גם גוף חוקר, שביכולתו לפתוח בחקירה עצמאית אם יימצא שהדבר נדרש.⁸¹ בנוסף, גובה הקנסות אותם

⁷¹ Regulation 2016/679, of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the Protection of Natural Persons with Regard to the Processing of Personal Data and on the Free Advancement of Such Data, and Repealing Directive 95/46/EC, 2016 O.J. (L 119) 1 ("ה-GDPR").

⁷² המוסד הישן נקרא Article 29 Working Party, המוסד החדש נקרא European Data Protection Board.

⁷³ ת' 56 ל-GDPR.

⁷⁴ רותם מדזיני "משטרי הגנת המידע באירופה: מעקרונות לתהליכים" משפט, חברה ותרבות ב 37, 38 (2019).

⁷⁵ ת' 52 ל-GDPR.

⁷⁶ ת' 52.4 ל-GDPR.

⁷⁷ Data Protection Act 1998 c. 29.

⁷⁸ שם.

⁷⁹ הודעה לבעל מאגר שמיידעת אותו על סמכותה של ה-ICO לערוך ביקורת שתוודא שהוא עומד בתקן הגנת הפרטיות.

⁸⁰ Dan Worth, *ICO's reputation takes a hit after Leveson testimony by former deputy*, INTERNET ARCHIVE (Jan. 06, 2011), <https://did.li/2CRw5>.

⁸¹ Simon Stokes, *Data protection, cyber resilience and operational resilience after Brexit*, C.O.B 2021, 189 (Sep) 1-34.

רשאית ה-ICO להטיל בגין הפרת הוראות החוק או התקנות גדל, ויכול להגיע לכ-20 מיליון אירו או 4% מסך המחזור השנתי של הגוף המפר בשנת הכספים האחרונה.⁸²

חיזוק הרשות גרר עלויות כספיות לא מבוטלות. הרחבת הסמכויות הצריכה העסקת עובדים נוספים, וככל שגובה הקנסות שבידי ה-ICO להטיל גדל, עלה החשש מפני תביעות כנגדה כך שהיה צורך בהקצאת משאבים עבור הליכים משפטיים. עם זאת, השינוי החשוב שנעשה ביכולתה של ה-ICO לפעול כנגד הפרת החוק בדבר ההגנה על הפרטיות הביאה להגברת יעילות פעילותה ומידת ההרתעה המושגת במסגרתה.⁸³

הרשות כרגולטור עצמאי ובלתי תלוי

על מנת להגביר את אפקטיביות הפעולה ומידת ההרתעה של הרשות להגנת הפרטיות, אני סבורה שעליה לפעול כגוף עצמאי בעל סמכויות אכיפה נרחבות. יש להפקיד בידיה את סל כלי אכיפה משמעותי ומגוון, שיאפשרו התמודדות עם המורכבויות הנלוות למציאות הטכנולוגית המתפתחת בעידן המודרני ויסייעו לה במאבקה. תחילה, יש להגדיר את הרשות כרגולטור עצמאי, ולעגן בחקיקה את תפקידה ואת הסמכויות המוקנות לה. עצמאותה של הרשות תסייע בהתגברות על מספר אתגרים העומדים בפניה והוצגו בפרק הקודם- החל בהגבלת דעות הנוגעות לחקיקה רלוונטית, דרך השפעות לא הוגנות של גורמים ציבוריים וכלה בחוסר עצמאות כלכלית.

שחרור הרשות מכבלי משרד המשפטים יאפשר לה לייצג את האינטרסים שלאורם היא פועלת בוועדות החקיקה ובפעילותה היומיומית. הרשות תוכל ליזום חקיקה בדבר הגנת הפרטיות, להשתתף בדיונים תוך הצגת עמדתה הבלעדית ולהשפיע לפני ולא לאחר מעשה. כך, מכלול האינטרסים של משרד המשפטים לא יהווה שיקול עבור הרשות, והיא תוכל להביע את עמדתה כמעין יועצת לענייני פרטיות במאגרי מידע.

המעבר מגוף כפוף לגוף עצמאי יאפשר גם הגדרת תקציב עבודה שנתי שיעוגן בחוק.⁸⁴ פעילותה של הרשות תעלה על סדר היום על בסיס דו- שנתי וייערך דיון באשר לגובה התקציב שראוי להקצות לה. הדבר יאפשר יצירת מתאם בין היקף הפעילות ובין התקציב הנדרש לשם ביצועה, ומעקב אחר אופן ניצולו. תקציב פרטני גם ידרוש מהרשות הכנת תכנית עבודה מסודרת שתקל על השגת היעדים שהציבה לעצמה, ותשפר את מידת האפקטיביות של פעולתה.

בנוסף, על מנת שהרשות תמשיך בפעילותה המסייעת, עליה לאתר שינויים טכנולוגיים שעלולים להשפיע על הפרטיות ולהעלות את מודעות המשק בנושא. לשם כך, יש להקצות כוח אדם איכותי לזיהוי מגמות טכנולוגיות ואיומים העלולים להשפיע על הפרטיות. בהמשך, על הרשות להיות מסוגלת לספק מענה מדויק לאותן המגמות, תוך תעדוף נכון של הסיכונים והעלויות הכרוכות בכך. לבסוף, הרשות תפיץ מעין מדריך שיסייע לגופים הרלוונטיים להתגונן מפני הסכנות שזיהתה.

כדי לאפשר לרשות לאכוף את ההגנה על הפרטיות במקרים בהם האחרונה נדרשת, אציע להרחיב את סמכויותיה ולאפשר לה לנהל מהלכי אכיפה מרתיעים מתחילתם ועד סופם. לשם כך יש למסור לה סמכויות חקירה ופיקוח, ולאפשר לה לקחת חלק בתביעות אזרחיות, ובפרט תובעות ייצוגיות.⁸⁵ בהמשך לכך, יש להגדיר בחוק את גובה הקנסות שביכולתה להשית על המפרים אותו, וזאת על מנת ליצר תמריץ לעמידה

⁸² /Enforcement, INFORMATION COMMISSION'S OFFICE, <https://ico.org.uk/action-weve-taken/enforcement>

⁸³ Information Commission's Office, **Annual Report 2020-2021** 10 (2021)

⁸⁴ ס' 3 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה – 1965.

⁸⁵ סיוע של גוף חזק ומתוקצב יקל על ניהול ההליך המשפטי ויפתח את שעריו בפני מי שחושש לעשות כן.

בתקנות אבטחת המידע ולביצוע פעולות מנע על ידי הגופים המחזיקים במאגר. לדעתי, בדומה למתרחש באנגליה, ראוי שגובה הקנס ייגזר מגובה התקציב של הגוף המפר ומחומרת הפגיעה בפרטיות.⁸⁶

מנגד, יש שיטענו שהרחבת סמכויות פעילותה והגברת מידת ההרתעה של הרשות עלולות להביא להרתעת יתר ולכן אין לפעול לקידום המהלך. לטענתם, במציאות של הרתעת יתר תפקודם של עובדי השירות הציבורי, ואיתו המוטיבציה לקחת בו חלק, ייפגעו. בהמשך לכך, החשש הרב עלול להפוך את העובדים להססנים, מקובעים, איטיים ומסורבלים בשל ההקפדה היתרה על הנהלים. כך, גם היחס בין כמות הזמן והאנרגיה שיושקעו בהפעלת מקדמי ביטחון ופעולות מנע, לבין אלה שיושקעו בהשגת מטרות ויעדי הגוף ישתנה. לדעתי ראוי לדון בטענה זו, ואדרש לכך כעת.

ראשית, על מנת למנוע פגיעה בתפקודם של עובדי השירות הציבורי, יש צורך לחזק גם את מערך הסיוע אותו מציעה הרשות. חלק מהתקציב יופנה לטובת תהליכי סיוע לגופים בדבר אבטחת המידע, בדגש על בניית וניהול תכניות עבודה בהיוועצות עם גורמים ברשות. כך, הרשות תוכל להצביע על כשלים פוטנציאליים טרם התממשותם, וגם תדאג להתחשב בגופים שהראו נכונות לשפר את אבטחת המידע במידה ויימצאו בהם ליקויים המחייבים טיפול אכיפתי.

חיזוק מערך הסיוע יצמצם את ההססנות בקרב העובדים, מכיוון שתהיה להם כתובת להפניית שאלות או סייגים בנוגע לאופן פעילותם. בהתאם לכך, האינטראקציה בין הגופים ובין הרשות תשתפר, כך שעולה הסבירות שליקויים באבטחת המידע יתגלו לפני ולא לאחר מעשה. גם אם יופעלו סנקציות כנגד הגופים, אלה יהיו מתונות יותר בשל היעדר הנזק הממשי בדבר דלף מידע.

לאחר בחינת הטיעונים בעד ונגד חיזוק הרשות להגנת הפרטיות על מנת להגביר את מידת ההרתעה והאפקטיביות שלה, מצאתי שיש להגדירה בחקיקה כרגולטור עצמאי ובלתי תלוי בעל סמכויות חקירה ואכיפה, תוך חיזוק מערך הסיוע אותו היא מציעה. הדרך המקובלת והמתאימה לאפשר את העצמאות התפקודית המתבקשת היא להקים את הרשות כגוף סטטורי שירכז תחתיו את תחום הפרטיות במאגרי מידע.⁸⁷ הרשות תקבע את נורמות ההתנהגות המתאימות, תגביר את המודעות בקרב ציבור בעלי המאגרים, ותביא לאכיפתן כלפי הגופים הרלוונטיים במידת הצורך. ככל שיימצאו הפרות שגרמו לנזק לפרטיות, הרשות לא תהסס לפעול כנגד הגופים המפרים ביד קשה.

סיכום

במסגרת העבודה, התוועדנו לאיומים ולסכנות האורבים למידע האישי של אזרחים במאגרי מידע ציבוריים בעידן המודרני. דין הפרטיות שנוהג והיעדר גורם אכיפה מרתיע בגין הפרותיו משקפים חוסר התאמה למציאות הטכנולוגית של ימינו, ומעלים חששות בדבר איכות אבטחת המידע. בהתאם לכך, הועלו טענות המבקשות לתקן את החקיקה ולחזק את גורם האכיפה.

בשלב הראשון, אני ממליצה להקים מחדש את הרשות להגנת הפרטיות לפעול כרגולטור עצמאי ובלתי תלוי בעל סמכויות אכיפה נרחבות. המעבר מגוף תלוי לעצמאי יאפשר לרשות להעלות על נס את אינטרס השמירה על הפרטיות, ולפעול לאורו. האינטרס האמור ישמש עבודה כמצפן, והיא תקדם את השגתו ככל שהדבר יידרש- בין אם ביוזמות חקיקה; הבעות דעה עצמאיות בוועדות הכנסת; התנהלות נטולת השפעות חיצוניות

⁸⁶ כפי שתואר במסגרת הדיון במשפט משווה.
⁸⁷ "רשות להגנת מידע אישי- למה ואיך?", לעיל ה"ש 42.

והגדרת סדרי עבודה. לשם מימוש פעילותה, יוקצה לרשות תקציב המתאים להיקף פעילותה ולחשיבותו, ויחולק לקידום המישור המסייע והאכיפתי.

במישור המסייע, הרשות תסב כוח אדם איכותי לקביעת נורמות ולזיהוי מגמות העלולות לסכן את הפרטיות, ותספק מענה ראוי להתגוננות מפניהן. המענה שיגובש יופץ כמעין מדריך המבקש לסייע לראשונים להתגבר על האיומים שזוהו. במקביל, הרשות תקבל פניות מעובדים הססנים ותכווין אותם לביצוע המיטבי של תפקידם בתחום אבטחת המידע. כך, הרשות תיחשף לחששות ולכשלים פוטנציאליים באבטחת מידע לפני שייגרם נזק ממשי, ותסייע בתיקון הליקויים שהתגלו.

במישור האכיפתי, יהיו בידי הרשות כלי אכיפה מרתיעים ומשמעותיים שיאפשרו לה לפעול כנגד גופים בעלי עוצמה ללא מורא. האכיפה, פלילית מנהלית או פרטית, תבקש להתווסף למסכת השיקולים העומדת בפני ארגון בבוחנו את הכדאיות שבדבר קיום מחלקת אבטחת מידע יעילה.

בנוסף, הכנסתה של הרשות למגרש המשפט הפרטי, ובפרט לתחום התובענות הייצוגיות, תקל על אזרחים לדרוש סעדים ופיצויים לנזקים שחוו בשל פגיעה בפרטיותם. סיוע של גוף חזק ומתוקצב יאפשר פנייה להליכים משפטיים גם כאשר נדמה למבקשים לתבוע שמדובר בהליך יקר וסבוך.

לסיכום, נדמה שהקמת הרשות כגוף סטטורי עצמאי היא נדבך הכרחי בבניין חומת ההגנה על הפרטיות. לא די בקיומה של רשות שתגן עלינו, אלא יש להבטיח שזו תרתיע את בעלי המאגרים, תתמרץ אותן לביצוע פעולות מנע, ותפעל באפקטיביות כנגד המבקשים לחדור לפרטיותנו.

ביבליוגרפיה

מקורות ישראליים

חוקים ותקנות :

1. חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו.
2. חוק יסודות התקציב, התשמ"ה – 1965.
3. חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א – 1981.
4. חוק חופש המידע, התשנ"ח – 1998.
5. תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז – 2017.

פסיקה :

6. בג"ץ 2481/93 דיין נ' מפקד מחוז ירושלים, מח(2) 456 (1994).
7. ע"א 6821-93 בנק המזרחי המאוחד בע"מ נ' מגדל כפר שיתופי, מט(4) 221 (1995).
8. בג"ץ 8070/98 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משרד הפנים, פ"ד נח(4) 842 (2004).
9. ע"א 8825/03 שירותי בריאות כללית נ' משרד הבטחון (נבו), 11.4.2007.
10. רע"פ 8873/07 היינץ ישראל בע"מ נ' מדינת ישראל, (נבו), 2.1.2011.
11. ע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין -אורבך, סה(3) 369 (2012).
12. בג"ץ 6536/17 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' משטרת ישראל (נבו), 08.10.2017.
13. עע"מ 1386/07 עיריית חדרה נ' שנרום בע"מ (נבו), 16.7.2012.
14. עע"מ 7744/10 המוסד לביטוח לאומי נ' מנגל (נבו), 15.11.2012.
15. ע"פ (שלום ת"א) 24441-05-12 מדינת ישראל נ' שלום ביליק (נבו), 05.06.2016.

ספרים :

16. מיכאל בירנהק, מרחב פרטי : הזכות לפרטיות בין משפט לטכנולוגיה (התשע"א).
17. יצחק עמית חסיונות ואינטרסים מוגנים - הליכי גילוי ועיון במשפט האזרחי והפלילי (2021).

מאמרים :

18. ניבה אלקין-קורן ומיכאל בירנהק "הקדמה : משפט וטכנולוגיות מידע" משפט, חברה ותרבות 11 (תשע"א).
19. מיכאל בירנהק "משפט המכונה : אבטחת מידע וחוק המחשבים" שערי משפט ב 315 (תשס"ה-תשס"ו).
20. מיכאל בירנהק "משפט המכונה : אבטחת מידע וחוק המחשבים" שערי משפט ב 315 (תשס"ה-תשס"ו).
21. מיכאל בירנהק "פרטיות : תמונת מצב" משפט, חברה ותרבות ב 9 (2019).
22. רותם מדזיני "משטרי הגנת המידע באירופה : מעקרונות לתהליכים" משפט, חברה ותרבות ב 37 (2019).
23. ראם שגב "פרטיות- משמעותה וחיבותה" פרטיות בעידן של שינוי (תהילה שוורץ אלטשולר עורכת 2012).

24. החלטה 4660 של הממשלה ה-31 "הקמת רשות משפטית לטכנולוגיות מידע והגנה על הפרטיות במשרד המשפטים" (19.01.06).
25. אביעד גליקמן "פרשת מרשם האוכלוסין: כך דלף המידע לרשת" Ynet (24.10.2011) <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4138213,00.html>
26. פרוטוקול ישיבה של הרשות להגנת הפרטיות (12.2015).
27. פרוטוקול ישיבה של ועדת המדע והטכנולוגיה, הכנסת ה-20 (30.01.2017).
28. החלטה 3019 של הממשלה ה-34 "שינוי שם הרשות למשפט טכנולוגיה ומידע במשרד המשפטים" (07.09.17).
29. פרוטוקול ישיבה של הרשות להגנת הפרטיות (08.2018).
30. "שאלוני ביקורת- פיקוח רוחב" הרשות להגנת הפרטיות (02.09.2018) https://www.gov.il/he/Departments/publications/reports/supervision_questionnaire
31. חיים רביה "חוק הגנת הפרטיות הישראלי מיושן עד כאב" הארץ (27.12.18) <https://www.haaretz.co.il/blogs/haimravia/BLOG-1.6786054>
32. רחל ארידור הרשקוביץ ותהילה שוורץ אלטשולר הצעת חוק הגנת הפרטיות, התשע"ט-2019 (המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2019).
33. מבקר המדינה היבטים בהגנה על הפרטיות במאגרי מידע (2019).
34. "רשות להגנת מידע אישי- למה ואיך?" (חוות דעת של עו"ד יורם הכהן (27.01.2019).
35. עומר כביר "הפיגור של ישראל בחוקי הפרטיות יוביל לקטסטרופה" כלכליסט (15.07.19) <https://www.calcalist.co.il/internet/articles/0,7340,L-3766313,00.html>
36. עמיר קורץ "הסנקציות שחוק הגנת הפרטיות מאפשר להטיל לא מרתיעות מספיק" כלכליסט (06.12.20) <https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3879650,00.html>
37. "פעילות האכיפה הפלילית, המנהלית והפיקוח" הרשות להגנת הפרטיות (03.12.2020) https://www.gov.il/he/departments/guides/sanctions_enforcement?chapterIndex=1
38. מכתב מעו"ד לימור שמרלינג מגזניק, מנהלת המכון הישראלי למדיניות וטכנולוגיה, לעו"ד איל זנדברג, ראש תחום משפט ציבורי במחלקה למשפט ציבורי-חוקתי, אגף ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, מענה לקול קורא בנושא תיקון חוק הגנת הפרטיות התשמ"א-1981 (21.12.2020).
39. רחל ארידור הרשקוביץ, תהילה שוורץ אלטשולר ועידו סיון סביליה "מהו סייבר?" המכון הישראלי לדמוקרטיה, 28 (2021).
40. "אין לחברות אינטרס לשפר את הגנת הסייבר" (חוות דעת של ד"ר עו"ד רחל ארידור הרשקוביץ, המכון הישראלי לדמוקרטיה, 01.02.21).
41. משרד המשפטים זוח סיכום פיקוחי הרוחב שבוצעו על ידי הרשות להגנת הפרטיות (03.2021).

מקורות לועזיים

חוקים ותקנות:

42. Data Protection Act 1998 c. 29.
43. REGULATION 2016/679, OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL OF 27 APRIL 2016 2 ON THE PROTECTION OF NATURAL PERSONS WITH REGARD TO THE

PROCESSING OF PERSONAL DATA AND ON THE FREE ADVANCEMENT OF SUCH DATA,
AND REPEALING DIRECTIVE 95/46/EC, 2016 O.J. (L 119) 1).

מאמרים :

44. Simon Garfinkel, *Web Security, Privacy and Commerce* (2nd . ed., O'Reily, Sebastopol, Ca. 2002).
45. Dan Worth, *ICO's reputation takes a hit after Leveson testimony by former deputy*, INTERNET ARCHIVE (Jan. 06,2011), <https://did.li/2CRw5>.
46. *The World's Most Valuable Resource is no longer Oil, but Data*, THE ECONOMIST (May 6, 2017).
47. Simon Stokes, *Data protection, cyber resilience and operational resilience after Brexit*, C.O.B 2021, 189 (Sep.) 1-34.

שונוות :

48. Enforcement, INFORMATION COMMISSION'S OFFICE, <https://ico.org.uk/action-weve-taken/enforcement/>.
49. Information Commission's Office, **Annual Report 2020-2021** 10 (2021).